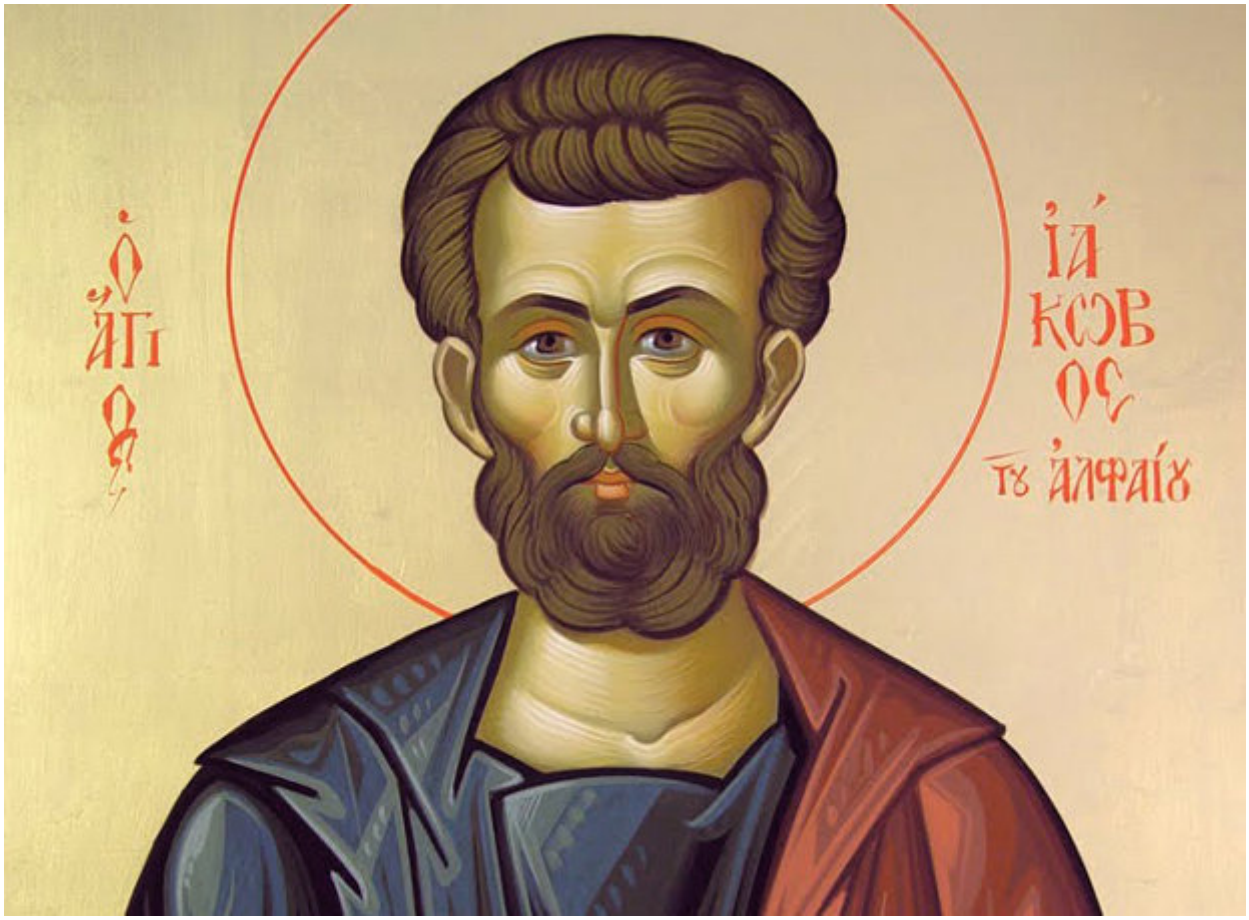
09/10/2026

9 Οκτωβρίου: Εορτάζει ο Απόστολος Ιάκωβος του Αλφαίου

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 9 Οκτωβρίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αποστόλου Ιακώβου, υιού του Αλφαίου και αδελφού του ευαγγελιστή Ματθαίου, του Πατριάρχου Αβραάμ του δικαίου και Λωτ του ανεψιού αυτού, καθώς και του Αγίου Ανδρονίκου και της συζύγου του Αθανασίας.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου – Καθηγητού

Απόστολος Ιάκωβος ο του Αλφαίου ή Μικρός

Οι άγιοι απόστολοι αποτελούν την πλέον εκλεκτή χορεία των αγίων της Εκκλησίας μας, διότι εκλέχτηκαν από τον Κύριό μας Ιησού Χριστό να γίνουν οι συνεργάτες του επί γης απολυτρωτικού Του έργου και κατόπιν οι συνεχιστές του, αναγγέλλοντας το Ευαγγέλιο της σωτηρίας στα πέρατα του κόσμου.

Ένας από τους αφοσιωμένους μαθητές υπήρξε και ο Ιάκωβος ο επονομαζόμενος ο του Αλφαίου, ή μικρός, για να διακρίνεται από τον έτερο μαθητή, Ιάκωβο του Ζεβεδαίου.

Είναι γνωστό πως στην Καινή Διαθήκη το όνομα Ιάκωβος αναφέρεται συχνά, σε πρόσωπα τα οποία δρουν κοντά στον Κύριο. Ιάκωβος αποκαλείται ο αδελφός του ευαγγελιστή Ιωάννη και γιοι του Ζεβεδαίου. Ο Ιάκωβος ο πατέρας του Ιούδα Θαδδαίου. Ο Ιάκωβος ο Αδελφόθεος. Ο Ιάκωβος ο του Αλφαίου ή μικρός. Γι’ αυτό και επήλθε μια σύγχυση. Κάποιοι ταυτίζουν τον Ιάκωβο το μικρό με τον πατέρα του Ιούδα Θαδδαίου και άλλοι τον ταυτίζουν με τον Ιάκωβο τον Αδελφόθεο. Όμως η εκκλησιαστική παράδοση διακρίνει αυτά τα πρόσωπα και ως εκ τούτου ο Ιάκωβος ο του Αλφαίου ή μικρός είναι ξεχωριστό πρόσωπο. Εμείς ακολουθούμε, πρέπει να δεχόμαστε, την παράδοση της Εκκλησίας μας.

Ήταν γιός του Αλφαίου ή Κλεόπα (Ματθ.10,3.Μαρκ.3,18.Λουκ.6,15.Πραξ.1,13) και της Μαρίας, η οποία ήταν συγγενής της Θεομήτορος (Ματθ.27,56. Μαρκ.15,15,40.Λουκ.24,10) και άρα ήταν κατά σάρκα συγγενής του Κυρίου και γι’ αυτό υπήρξε αφοσιωμένος σ’ Αυτόν.

Δυστυχώς δε γνωρίζουμε σχεδόν τίποτε για το πως εντάχτηκε στην ομάδα των δώδεκα αποστόλων και για τη δράση του κοντά τον Κύριο, ο Οποίος περιόδευε, διδάσκοντας και θαυματουργώντας σε όλη την Παλαιστίνη. Άφησε, όπως όλοι οι απόστολοι, τις προσωπικές του ενασχολήσεις, τις επαγγελματικές του δραστηριότητες και τις όποιες οικογενειακές του υποχρεώσεις και ακολούθησε το Χριστό, με προθυμία και αφοσίωση. Φαίνεται ότι ήταν ταπεινός, υπάκουος και καλοσυνάτος, αφού δεν αναφέρεται στα Ευαγγέλια να προκάλεσε κάποιο επεισόδιο. Η κλήση του στο αποστολικό αξίωμα τον γέμιζε προφανώς από χαρά και θεωρούσε μεγάλη ευλογία να ακολουθεί και να υπηρετεί τον Μεσσία, τον Οποίο περίμενε, όπως πολλοί ευσεβείς Ιουδαίοι με αδημονία. Ασφαλώς θα ένοιωθε θαυμασμό από το πρωτόγνωρο κήρυγμα του Χριστού και υπέρμετρο δέος από τα θαύματά Του.

Παρέμεινε πιστός μέχρι τη σύλληψη του Χριστού και κατόπιν, φοβισμένος, κρύφτηκε, μαζί με τους άλλους αποστόλους, στο γνωστό υπερώο, «δια τον φόβον

των Ιουδαίων» (Ιωάν.20,19). Εδώ να διευκρινίσουμε πως οι μαθητές του Κυρίου, παρά το γεγονός ότι έζησαν κοντά του μια τριετία, άκουσαν τη θεία διδασκαλία Του, είδαν τα πάμπολλα θαύματά Του, δεν είχαν ακόμα καταλάβει το βάθος του απολυτρωτικού έργου του Χριστού και επίσης δεν είχαν αποκολληθεί από τις μικροεθνικιστικές ιουδαϊκές αντιλήψεις περί εγκόσμιου μεσσιανικού βασιλείου. Η σύλληψη του Κυρίου και ο σταυρικός Του θάνατος υπήρξε μια τρομερή δοκιμασία γι' αυτούς.

Ασφαλώς θα δοκίμασε χαρά μεγάλη και ανέλπιστη, βλέποντας τον Κύριο αναστημένο. Το ίδιο και στις άλλες μεταναστάσιμες εμφανίσεις Του, όπως και κατά την Ανάληψή Του στους ουρανούς, «χαροποιήσας τους μαθητάς», όπως ψάλλουμε την ημέρα της Αναλήψεως στους ναούς. Κατά την αγία ημέρα της Πεντηκοστής, μαζί με τους άλλους αποστόλους, έλαβε την χάρη του Αγίου Πνεύματος, η οποία τους μεταμόρφωσε σε πανσόφους και θαρραλέους κήρυκες του Ευαγγελίου και μάρτυρες του Χριστού, «έως εσχάτου της γης» (Πραξ.1,8).

Κατόπιν, σύμφωνα με την παράδοση, και όπως μαρτυρεί ο βυζαντινός βιογράφος του Νικήτας ο Παφλαγόνας, στάλθηκε να κηρύξει στη Γάζα, την Ελευθερούπολη και σε άλλες γειτονικές περιοχές. Με το ένθερμο κήρυγμά του κατόρθωσε να μεταστρέψει πολλούς Ιουδαίους και ειδωλολάτρες στην αληθινή πίστη και οδηγώντας τους στη σωτηρία. Να σημειωθεί πως η πόλη της Γάζας ήταν ένα από τα σημαντικότερα κέντρα ειδωλολατρίας στην Μέση Ανατολή, όπου η ειδωλολατρία είχε ισχυρά στηρίγματα και οι παράγοντές της ασκούσαν ισχυρές αντιστάσεις. Δεν είναι τυχαίο πως οι σκληρότεροι και πλέον απάνθρωποι διωγμοί επί Ιουλιανού του Παραβάτη (361-363) έλαβαν χώρα στη Γάζα. Αλλά φαίνεται ότι το κήρυγμα του αποστόλου Ιακώβου ευδοκίμησε και ρίζωσε, και γι' αυτό άντεξαν οι Χριστιανοί τους φοβερούς και εξοντωτικούς διωγμούς του θρησκομανή και παράφρονα αυτοκράτορα.

Η παράδοση αναφέρει πως κατόπιν ο απόστολος Ιάκωβος πήγε να κηρύξει στην Αίγυπτο. Κήρυξε με θέρμη και θείο ζήλο το Ευαγγέλιο, μεταστρέφοντας πλήθος ειδωλολατρών στην σωτήρια πίστη του Χριστού. Η δράση του όμως θεωρήθηκε από τους φανατικούς ειδωλολάτρες ανταγωνιστική, διότι τα σκοταδιστικά ιερατεία έχαναν προσόδους από την μεταστροφή των λατρευτών των ειδώλων. Γι' αυτό τον συνέλαβαν, στην πόλη στην πόλη Οστρακίνη, τον παρέδωσαν στον φανατισμένο ειδωλολατρικό και ιουδαϊκό όχλο, ο οποίος τον βασάνισε απάνθρωπα και τον θανάτωσε οικτρά, χύνοντας το αίμα του για το Χριστό και λαμβάνοντας τον στέφανο του μαρτυρίου.

Η μνήμη του εορτάζεται στις 9 Οκτωβρίου.

Αναμφίβολα, οφείλουμε να τιμάμε τους αγίους Αποστόλους, διότι χάρις στο δικό

τους αγώνα και τις αφάνταστες θυσίες κηρύχτηκε το Ευαγγέλιο της σωτηρίας σε όλο τον κόσμο. Χάρις’ αυτούς τους ταπεινούς, αλλά θεόφρονες και θεοφώτιστους ανθρώπους άλλαξε η ροή της ιστορίας και ο κόσμος εξήλθε από τα σκότη της πολύπλευρης παρακμής και εισήλθε στην πορεία της σωτηρίας, της προόδου και του πολιτισμού, άσχετα αν κάποιοι μυωπικοί στην μελέτη της ιστορίας, θεωρούν την χριστιανική εποχή, ως «σκοτεινή»! Ο Χριστός είναι «το φως του κόσμου» (Ιωάν.9,12) και οι άγιοι απόστολοί Του οι αείφωτοι φάροι, δείχνοντάς μας τον ασφαλή δρόμο της σωτηρίας!